

UZASADNIENIE

Powódka A. S. w pozwie przeciwko pozwanym M. T. oraz E. S. wniosła o nakazanie pozwanym usunięcia skutków naruszenia dobra osobistego, jakim jest prawo do kultu osób zmarłych, w tym uprawnienie do doboru tekstu na tablicach nagrobnych poprzez usunięcie z płyty pomnika głównego znajdującego się na grobie nr (...) kwatera (...) tablicy nagrobnej z nazwiskami B. T., A. O. (1) oraz tablicy nagrobnej z nazwiskami M. S. i W. S. – osób zmarłych spoczywających w bocznych grobach i przywrócenie stanu istniejącego przed 2012 rokiem, poprzez zamontowanie usuniętej tablicy nagrobnej z nazwiskami B. L. z K. (...)–1941, J. L. (...)–1938, K. L. 1901–1967, A. z P. S. 1923 – 1967, A. P. 1920 – 1968, E. P. 1925 – 1983 i umieszczenie jej w górnej części grobu nr (...) kwatera (...).

W toku postępowania powódka pismem z dnia 26 marca 2014 roku zmodyfikowała wnosząc o nakazanie pozwanym usunięcia skutków naruszenia dobra osobistego powódki, jakim jest prawo do kultu pamięci osób zmarłych, w tym min. uprawnienie do urządzenia grobu, decydowania o jego wystroju i doborze tekstu na tablicach nagrobnych poprzez przywrócenie nagrobka znajdującego się na grobie nr (...) kwatera (...) do stanu poprzedniego, istniejącego przed rokiem 2012, przez usunięcie z płyty pomnika tablicy z nazwiskami B. T., A. O. (1), M. S. i W. S. – osób spoczywających w bocznych grobach i zamontowanie usuniętej tablicy nagrobkowej o wymiarach 100 x 70 x 80 w górnej centralnej części grobu, w pozycji pionowej z nazwiskami B. L. z K. (...)–1941, J. L. (...)–1938, K. L. 1901–1967, A. z P. S., A. P. 1920 – 1968, E. P. 1925 – 1983.

Pozwany M. T. powództwa nie uznał i wniósł o jego oddalenie. Pozwany E. S. w piśmie z dnia 9 grudnia 2013 roku również nie uznał powództwa.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Na cmentarzu R. – Katolickim w P. znajduje się grób rodzinny w którym pochowani byli B. L. z K., J. L., K. L., A. z P. S., A. P., E. P.. Jest to grób oznaczony nr (...)kwatera (...). Na grobie tym znajdowała się tablica lastrykowa z nazwiskami wymienionych osób. Tablica ta znajdowała się pośrodku grobu.

/dowód: zeznania świadków R. Ł. k. 33 verte – 34, B. J. k. 35 – 36, A. Ł. k. 48 – 49/

Po bokach tego grobu zostały pochowane W. S. po prawej stronie grobu, zaś po lewej B. T.. W grobie tym została także pochowana A. O. (1) oraz M. S. (bezsporne).

Dysponentem tego grobu była M. Ł., matka R. Ł.. Po jej śmierci dysponentem grobu stał się R. Ł.. W 1999 roku po śmierci W. S. siostry R. Ł., wyraził on zgodę na jej pochowanie. Mąż M. S. zapłacił za to miejsce i stał się w części dysponentem grobu. W 2005 roku gdy zmarła B. T.. Jej brat R. T. wyraził także zgodę na jej pochówek w tymże grobie. W 2011 roku w tym grobie pochowana została siostra pozwanego M. T. A. O. (1). Z tą chwilą dysponentem tego grobu stała się także A. O. (2). W 2012 roku E. S. i A. O. (2) dysponentci grobu wyrazili zgodę M. T. zmodernizowanie grobu i uaktualnienie danych osób tam pochowanych.

/dowód zeznania M. T. k. 63 verte – 64, B. J. k. 35- 36/

W miejsce starej tablicy wykonanej z lastryku M. T. w lipcu 2012 roku postawił tablicę z nazwiskami B. T. i A. O. (1) po lewej stronie krzyża i M. S. i W. S. po stronie prawej krzyża. Na środku grobu znajduje się tablica z nazwiskami osób które były wymienione na tablicy lastrykowej. Tablica ta została wykonana w sierpniu 2012 roku.

/dowód; zdjęcia k. 11/

Powódka A. S. nigdy nie była dysponentem tego grobu. Z uwagi pokrewieństwa mieszkając w Wielkiej Brytanii od 20 lat odwiedzała grób przebywając w Polsce.

/dowód: zeznania A. S. k. 62-63/

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zgodnie z treścią art. 23 k.c. „Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego. Jednak „ocena czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego nie może być dokonana według miary indywidualnej wrażliwości osoby, która czuje się dotknięta zachowaniem innej osoby” (por. wyrok SN z 05 kwietnia 2002 roku II CKN 953/00 LEX nr 55098).

Dobra osobiste są, zatem pewnymi wartościami niematerialnymi łączącymi się ściśle z jednostką ludzką. Cechą praw osobistych, jako praw podmiotowych służących ochronie poszczególnych dóbr osobistych jest to, że są to prawa niemajątkowe, nawet gdy ich naruszenie pociąga za sobą również skutki majątkowe, oraz to, że są ściśle związane z podmiotem podlegającym ochronie.

W razie naruszenia dóbr osobistych podmiot może żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, a w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. (art. 24 § 1 k.c.).

Z art. 24 § 1 k.c. wynika jednoznacznie, iż ochrona dóbr osobistych przysługuje jedynie przed działaniem bezprawnym. Przy czym bezprawność należy rozumieć jako każde działanie sprzeczne z normami prawnymi, z porządkiem prawnym lub zasadami współżycia społecznego.

Przesłanka bezprawności wskazana w art. 24 § 1 k.c. jest przesłanką konieczną do udzielenia ochrony o charakterze niemajątkowym. O tym czy w konkretnym przypadku można mówić o naruszeniu dobra osobistego decyduje to, jaką reakcję naruszenie to wywołało w społeczeństwie.

Również jednolita linia orzecznicza wskazuje na konieczność zaistnienia przesłanki bezprawności dla przyjęcia naruszenia (lub choćby zagrożenia) dobra osobistego.

W wyroku z dnia 27 lipca 1999 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu wskazał, iż przesłanką warunkującą zarówno roszczenia zmierzające do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych, jak i roszczenie o zasądzenie zadośćuczynienia jest ustalenie, że dobro osobiste zostało naruszone działaniem bezprawnym (I A Ca 280/99, publ. OSA 2000/1 poz. 1 str. 28).

Jak wynika z orzecznictwa sądowego działanie nie jest bezprawne, chociażby zagrażało dobru osobistemu lub nawet je naruszało, przede wszystkim wówczas, gdy jest oparte na obowiązującym przepisie prawa albo stanowi wykonywanie prawa podmiotowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2000 roku III CKN 553/98 LEX nr 52737).

W sytuacjach, w których istnienie winy sprawcy warunkuje możliwość domagania się ochrony z art. 24 k.c. winę tę musi udowodnić powód.

Bezspornym w sprawie jest, iż M. T. usunął starą lastrykową tablicę z nazwiskami B. L., J. L., K. L., A. z P. S., A. P., E. P.. Nazwiska tych osób umieścił na mniejszej tablicy którą umieścił w centralnej części grobu w pozycji pochyłej na płycie grobu. Tablica ta znalazła się w innym miejscu niż dotychczasowa.

W chwili dokonywania tych zmian pozwany był jednym z dysponentów grobu oprócz R. Ł., E. S., A. O. (2). Dysponentem grobu w tym czasie nie była powódka A. S. mieszkająca w Wielkiej Brytanii i sporadycznie przyjeżdżająca do kraju.

W tej sytuacji zdaniem Sądu pozwany był uprawniony do dokonania zmian zgodnie z informacją o osobach tam pochowanych, tym bardziej że pochował tam zarówno matkę jak i siostrę.

Podkreślić należy, iż pozostali dysponenci grobu z wyjątkiem R. Ł. wyrazili zgodę na powyższe.

Mając powyższe na względzie w ocenie Sądu Okręgowego powódka wykazuje subiektywne przekonanie o doznanej krzywdzie.

Tak więc w przedstawionym stanie faktycznym nie można przyjąć, że pozwany swoim działaniem w jakikolwiek sposób naruszył dobra osobiste powódki.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c.

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w sentencji.

(...)

(...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

(...)

(...)